

PNRR-pályázattal

Épül a hulladékudvar Sáromberkén

Fotó: Antalfi Imola

A Verdi Industrial Construct Kft. munkásai dolgoznak a Sáromberkére tervezett, PNRR-alapból finanszírozott hulladékudvar építésén. A munkásokat mintegy 30%-ban végezték el, a beruházás még idén átadásra kerül.

Antalfi Imola

Nagyernye község önkormányzata az országos helyreállítási terven (PNRR) keresztül önkéntes használatú hulladékudvar létrehozására pályázott 2023-ban a környezetvédelmi, vízügyi és erdészeti minisztériumnál. A pályázatot nyertesnek nyilvánították, a Sáromberkén megépülő lerakó egyike annak az 565 hulladék-

szigetnek, amelyek létesítését a szaktárca finanszírozza.

Amint *Jánosi Ferenc*, Nagyernye község polgármestere hangsúlyozta, hiánypótló beruházásról van szó, ugyanis a legtöbb településen a lakosoknak nincs hova elszállítani azt a szemetet, amit a köztisztasági szolgáltató nem visz el sem a háztartási, sem a szelektív hulladékokkal.

– Az önkéntes használatú hulladékudvarokba a lakosság bevihet a használt gumiabroncsokat, elektromos és elektronikai hulladékot, nagyobb méretű tárgyakat, például rossz bútorokat. Erre van igény, és ezért pályáztunk, hiszen a községnek jelenleg nincs erre a célra megfelelő, mű-

ködtethető és fenntartható infrastruktúrája – tette hozzá a községvezető. A polgármester abban is reménykedik, hogy ha lesz hová szállítani a fentebb felsorolt hulladékokat, kevesebb szemetet dobálnak el illegálisan a falvak határában, a Maros-parton, a mezőn.

A hulladékiszlet Sáromberkén, a község tulajdonát képező 5000 négyzetméteres, rakodó járművekkel is jól megközelíthető, szabad területen épül meg, ahol közművesített betonplatformon kapnak helyet a különböző típusú szemét elhelyezésére szolgáló konténerek.

A kivitelezővel a szerződést idén március 5-én írták alá, a 2,1 millió lej értékű beruházás befejezésének határideje 2024. szeptember 5.

Ne feledje idejében megújítani előfizetését! Ha előfizet, biztosan kézhez kapja, féláron, mint ha megvásárolná!

Hasznos, mégsem kell

A sajtótájékoztatón a többi között elhangzott az is, hogy igen hasznos oktatási módszertant alkalmaznak, amely több készséget fejleszt.

2.

Ablakomon benéz az ősz

Születésnapra beszélgetés Mester Zoltán gyökérszobrasszal, szavalóművésszel, a szovátai Bernády Közművelődési Egylet elnökével.

3.

Elkezdődött a kisvárdai színházi fesztivál

A Magyar Színházak 36. Kisvárdai Fesztiváljának versenyprogramjában a Marosvásárhelyi Nemzeti Színház Tompa Miklós Társulatának előadása is szerepel.

4.

OPTICA OPTOFARM

A látás szakértője

50% kedvezmény nyugdíjasok részére
augusztus 31-ig

Szolgáltatásaink:

- > kontaktlencse-felírás és rendelés
- > ingyenes szemüvegfelírás komputeres szemvizsgálattal
- > mindenik szaküzletünk orvosi szakrendelővel van felszerelve, ahol teljes szemvizsgálatot végzünk, a pácienseinket küldőpapír nélkül fogadjuk
- > a gyerekvizsgálatokat speciális fotorefraktométerrel végezzük (kellemetlen pupilatágítás nélkül, távolsági fotózással)
- > kötelező éves szemvizsgálatok cégek részére
- > korszerű számítógép-vezérlésű japán NIDEK gépekkel bármilyen kerettípusba bedolgozunk plasztik- és üveglencsét egyaránt (gyors, olcsó és precíz munkával)
- > szemüvegjavításokat végzünk (keretek forrasztása)
- > új amerikai készülék látásjavításra, kancsalságra
- > terápiák betegség és sérülés utáni rehabilitációra, memória-, reflexek, mozgás- és tanulászavarok javítására

Marosvásárhely:

- ▲ Posta utca 3. sz. Tel: 0265/212-304, 0365/410-555
- ▲ 1918. Dec. 1. sugárút 49. sz. Tel: 0265/263-351, 0365/410-557
- ▲ 1918. Dec. 1. sugárút 182-184. sz. (Fortuna). Tel: 0265/265-205
- ▲ Rózsák tere 53. sz. Tel: 0265/250-120, 0365/410-559
- ▲ Dózsa György utca 64-68. sz. (a Kaufland udvara). Tel: 0265/212-212
- ▲ Köztársaság tér 5. sz. Tel: 0365/430-939

Szászrégen:

- ▲ Iskola utca 11. sz. Tel: 0265/512-042, 0365/410-558

Szováta:

- ▲ Fő út 196. sz. Tel: 0265/577-282, 0742-100-323

PARANOIA

JÚNIUS

22., szombat

A Nap kel
5 óra 30 perckor,
lenyugszik
21 óra 19 perckor.
Az év 174. napja,
hátravan 192 nap.

IDŐJÁRÁS

Részben napos

Hőmérséklet:

max. 35 °C

min. 18 °C

Isten éltesse!

Ma PAULINA, holnap ZOLTÁN és SZIDÓNIA napja.

ZOLTÁN: arab eredetű ősi magyar személynév, a török közvetítéssel a magyarba került arab szultán, szoltan, vagyis szultán szóból származik.

SZIDÓNIA: latin eredetű, a jelentése: Szidón (ma: Szaida) városából való nő.

VALUTAÁRFOLYAM

BNR – 2024. június 21.

1 EUR 4,9771

1 USD 4,6535

100 HUF 1,2521

1 g ARANY 353,6146

ELŐFIZETÉS A SZERKESZTŐSÉGBEN IS!

Elfogadunk előfizetést lapunkra a következő hónapra a Népújság szerkesztőségében: Marosvásárhely, Dózsa György utca 9. szám, 2. emelet, 72-es iroda, naponta 9–14 óra között, szombat – vasárnap zárva. Tel. 0265/268-854.

Erősödött az antiszemitizmus és a muszlimellenes rasszizmus Európában

A közel-keleti konfliktus októberi kiújulása óta felerősödtek az antiszemita és a muszlimellenes megnyilvánulások, emellett gondot okoz az Ukrajnából menekült romákkal és más menekültekkel szembeni hátrányos megkülönböztetés Európában – állapította meg az Európa Tanács rasszizmus és intolerancia elleni szakértői bizottsága (ECRI) a csütörtökön közzétett, 2023-as adatokra támaszkodó éves jelentésében.

A strasbourgi székhelyű, 46 tagállamot számláló Európa Tanács szakértői mindenekelőtt arra hívták fel a figyelmet, hogy a Hamász iszlamista terrrorszervezet Izrael ellen 2023. október 7-én elkövetett terrortámadása, majd Izrael azt követő gázai katonai akciója óta számos európai országban fellángolt az antiszemitizmus.

Az Európa Tanács több tagországában a múlt év utolsó három hónapjában bejelentett antiszemita incidensek száma jóval meghaladta a korábbi, teljes éves számokat – írták.

Kiemelték: szélsőséges csoportok ismét arra használták fel a közel-keleti erőszakot, hogy általános gyűlöletet keltsenek a zsidókkal szemben.

„Amíg az Izraellel szemben megfogalmazott kritika önmagában nem tekinthető antiszemitának, a zsidók meggyilkolására való felszólítás az” – hangsúlyozták.

Közölték ugyanakkor, hogy a Hamász terrortámadását követően a muszlimokkal szemben gyűlöletből elkövetett incidensek száma is megsokszorozódott. Gyakran a muszlimokat, közösségeiket egészét hibáztatják az Izrael elleni támadásért – írták.

A terrorizmus vagy a szélsőséges elleni fellépések gyakran negatív hatással voltak a muszlimokra, így a látható vallási szimbólumokat vagy hagyományos ruházatot viselőket könnyen a terrorizmust vagy egyéb szélsőségeset támogatók közé sorolták.

Az Európa Tanács szakértői a tagországokban fellángoló vagy kiújuló fegyveres konfliktusok miatt lakóhelyüket elhagyni kényszerülő emberek helyzetére hívták fel a figyelmet, akik között a hadkötelezettség vagy a politikai üldözés elől menekülő orosz állampolgárokat említették, valamint azt a több mint százezer karabahi örményt, akik az azeri hadművelet miatt hagyták el otthonukat 2023 szeptemberében.

A szakértők elismerték az ukrainai menekültek befogadására és szükségleteiknek kielégítésére tett tagállami erőfeszítéseket, megjegyezték azonban, hogy a különböző etnikai csoportokkal szembeni, hovatartozásuk alapján történő bánásmódban ismétlődő eltérések mutatkoztak, különösen az ukrán állampolgárságú romákkal szemben.

Véleményük szerint jelentős különbségek figyelhetők meg továbbá a befogadóközpontok és az Ukrajnából érkezetteknek nyújtott szolgáltatások minősége között, összehasonlítva a más országokból és kontinensekről származó menekültekkel, illetve a nemzetközi védelemben részesülőkkel. (MTI)

Élménypedagógiai oktatás

Hasznos, mégsem kell

Szerdán délelőtt a Studium Hubban sajtótájékoztatót tartott Horváth Kovács Ádám, az Outward Bound Romania ügyvezető igazgatója, Iain Peters, az Outward Bound International ügyvezető igazgatója és Christine Mangold (OB Germany), az OBI tanácsadó testületének tagjai, abból az alkalmából, hogy a nemzetközi testület képviselői ellenőrizték a romániai szervezetet, és mindent rendben találtak. A sajtótájékoztatón a többi között elhangzott az is, hogy igen hasznos oktatási módszertant alkalmaznak, amely több készséget fejleszt, viszont a hivatalos tantervben – India kivételével – sehol sem veszik figyelembe a Kurt Hahn által kifejlesztett élménypedagógiai elveket.

Vajda György

Iain Peters rövid bevezetőjében elmondta, kolléganőjével ellenőrizték az OB tevékenységét, a szovatai központot, és mindent a legnagyobb rendben találtak, ami azt jelenti, hogy mind az oktatás, a foglalkozások színvonala, mind a biztonság megfelel azoknak az elvárásoknak, amelyeket kötelezően teljesíteni kell. 83 év alatt a Nemzetközi Outward Bound hálózatában több mint egymillió embert ért el programjain keresztül. Jelenleg hat kontinensen 33 országban van szervezetük. Módszerük lényege, hogy különböző feladatok elvégzése során tapasztalatszerzéssel vezetik rá a résztvevőket képességeik felfedezésére, és ösztönzik értékeik előtérbe helyezését különböző expedíciókon, kalandokon. Így nemcsak a gyakorlati készségeket, hanem a természetszeretetet, a környezetvédelem iránti érzel-

kenységet is erősítik. A skót igazgató elmondta: felméréseik kimutatták, hogy az OB-n keresztül egy dollár befektetés az oktatásban a résztvevők programjaiba 9 dollár hasznot hoz az érintett, illetve a társadalom számára, hiszen az OB elsősorban lehetőséget ad az egyének számára, hogy növeljék az önbizalmukat, az önmagukba vetett hitet, amivel jobban teljesítenek a társadalomban, illetve a résztvevőket olyan életmódváltásra is ösztönzik, amivel megváltoztathatják az önmagukról kialakított képet vagy szokásaikat, aktívabb résztvevői lesznek a közösségüknek, akár azáltal is, hogy környezettudatos, egészséges életmódot folytatnak. Így az egészségügyi kiadások, a szociális költségek csökkentéséhez is hozzájárulhatnak. Mindezt anyagiakban is kimutatták az OB felmérései.

Horváth Kovács Ádám a skóciai igazgató által elmondottakat kiegészítve kifejtette, a legnehezebb tevékenységeik anyagi fenntartása. Sikertől három pillérré építkezni. Az egyik a részvételi díj, a másik jövedelemforrás a cégeknek szervezett csapatépítő tevékenységekből származik, ame-

lyekből a diákoknak szánt programokat finanszírozzák, és mivel többéves tapasztalatuk van, elnyerték az EU Erasmus-plusz programszervezési jogát, ami azt jelenti, hogy 20 éve akkreditált programokat kínálnak, amelyeket az unió támogat. Ezen belül évente 4-8 önkéntest foglalkoztatnak, továbbá nemzetközi diákcsere és tréningeket szerveznek oktatóknak, akik az általuk elsajátított módszerekkel szervezhetnek majd képzéseket. Az OB Románia ügyvezető igazgatója kiemelte azt is, hogy a minőségi ellenőrzés is komoly folyamat, egy erre szakosodott cég vizsgálja át a szervezetet a nemzetközi szervezet igazgatótanácsának delegátusaival, korábbi és jelenlegi résztvevők visszajelzéseit és sok más követelményt figyelembe véve, és örömmel nyugtázták, hogy ezúttal is megerősítették a romániai szervezetet afelől, hogy méltó partnere a nemzetközi hálózatnak.

A Népújság arra volt kíváncsi, hogy ha ennyire sikeresek, és gazdaságilag is hasznosak az OB által alkalmazott módszerek, miért nem veszik át vagy építik be ezeket a kötelező állami oktatási tervbe. Válaszában Iain Peters megjegyezte, sajnos ez számukra is fejtörést okoz, ugyanis India kivételével, ahol némiképpen beépítették a foglalkozásokat a tantervbe, eddig a világon sehol sem alkalmazzák a Kurt Hahn által kezdeményezett élménypedagógiai módszert. És ez számukra is kihívást jelent, hogy miként fogadtassák el, hivatalosítsák mindazt, amivel immár 83 éve foglalkoznak, annak ellenére, hogy az International és az Accenture Development Partnerships program közös erőfeszítéssel elvégzett egy világszintű felmérést, amely számszerűsítette az Outward Bound nevelő programjának lenyűgöző hatását a fiatalok fejlődésére és a társadalomra.

NÉPÚJSÁG

ÖNÁLLÓ
MAROS MEGYEI NAPILAP
Kiadja az IMPRESS KFT.
FŐSZERKESZTŐ:
Karácsonyi Zsigmond
LAPSZERKESZTŐK:
Antalfi Imola
Benedek István

MUNKATÁRSÁK: Antalfi Imola, Bodolai Gyöngyi, Farczádi Attila, Menyhárt Borbála, Mezey Sarolta, Mózes Edith, Kaáli Nagy Botond, Nagy Miklós Kund, Nagy Székely Ildikó, Nagy Tibor (fotó), Szer Pálósy Piroška, Vajda György. KORREKTÚRA: Horváth Éva, Kiss Éva.
TÖRDELÉS: Makkai Melánia, Vajda Gyöngyi.
FŐKÖNYVELŐ: Nagy Melinda. REKLÁM-LAPTERJESZTÉS: Madaras Éva Adrienn. APRÓHIRDETÉS: Petres Emilia.
Tel.: munkanapokon 9–14 óra között 0265-268-854, délután: 0728-082-259, e-mail: reklam@e-nepujas.ro.
SZERKESZTŐSÉG: 540015 Marosvásárhely, Dózsa György út 9. szám, II. emelet. Internet: www.e-nepujas.ro E-mail: nepujas@e-nepujas.ro
Telefon: titkárság: 0265-266-780 és tel/fax: 0265-266-270. Nyomda: Palatino.
A szerkesztőség véleménye nem feltétlenül azonos a szerzők véleményével.
Előfizetés a postahivatalokban, postásoknál és a szerkesztőségben: 0728-082-259.
Hirdetési irodánk nyitvatartási rendje: hétfő, kedd, szerda, csütörtök: 9–15 óra, péntek: 9–14 óra, szombat, vasárnap: zárva.

6423578000076

ISSN 1220-3475 (print);
ISSN 1584-3238 (online)

SZERKESZTETTE:
KAÁLI NAGY BOTOND
1637. sz., 2024. június 22.

Somlyó Zoltán

Hajnali imádság

*A szűk Könyök uccán hazamegyek,
most hajnali három óra.
Istenem, vezess a jóra!*

*Békevirágok e sűrű kövek
és béke e hajnali ég.
Istenem, szeretsz-e még?*

*Züllenem, hullanom rendeltetett
és le hull, aki arravaló.
Légy velem, Mindenható!*

*Hajnali percek szemeznek alá
s a harang a szívükbe sikolt.
Istenem, sok bánatom volt!*

*Keresztények űztek, csúfoltak zsidók.
És a nők se szereztek nekem semmi jót.
Eldobtak, mint az odvas diót.*

*Húsz évvel szerettem, húsz évvel vakon,
ma sápadt és zord halovány alakom:
istenem, a szívedbe lakom.*

*Nincs éjjelem, nincs és nappalom sincs,
csak e hajnali ég, csak e kék...
Istenem, szeretsz-e,
istenem, vezetsz-e,
istenem, megversz-e még?*

142 évvel ezelőtt, 1882. június 22-én született Budapesten Somlyó Zoltán, az „átkozott költő”.

Dudits Andor: Tájkép
158 évvel ezelőtt, 1866. június 24-én született Pesten
Dudits Andor festőművész (elhunyt 1944-én Budapesten)

Ablakomon benéz az ősz

Születésnap i beszélgetés Mester Zoltán gyökérszobrásszal, szavalóművésszel,
a szovátai Bernády Közművelődési Egylet elnökével

Székelly Ferenc

– Kezdjük a gyökérszobrásszal...
– Inkább a növény föld feletti részén található érdekes formákat, részeket szoktam kiválasztani, gyűjteni, ami további fantáziát indít el az ember gondolatában. Ennek főleg esztétikai szerepe van. Pl. van egy ilyen: a hivatalnok viszi táskáját a munkahelyére. Vagy: emberi fej, kutyafej, kígyófej, rúd vége. Szervátiusz Tibornak egyik műve jut eszembe: a Bartók-fej. Az én alkotásaim inkább geometriai vonalú példányok, amelyek minimális beavatkozást igényelnek; a fa adja saját magát. Azt is mondhatom: ezek az Úristen teremtései.
– Hol voltak kiállítva?
– Itt, Szovátán, 1998-ban. Idén a városi könyvtárban és a Kunktus Endre Galériában szeretném újra kiállítani.
– A gyökérszobrásszal kívül milyen hobbid van még?
– Festmények, grafikák gyűjtése. Ebből van kb. hatvan darab. A napokban hozott vissza dr. Salath Csaba műgyűjtő, a kiállítás kurátora hat darab Vass Tamás-képet, amit Sepsiszentgyörgyön, majd a marosvásárhelyi Bernády Házban állított ki. Van négy Kuztos-képem, egy Szőnyi István-alkotásom, aki Zebegényben élt és alkotott. Ezenkívül van képem Kuti Dénestől, Zsigmond Attilától, Gámentzy Zoltántól, Bordi Andrástól, Piskolti Gábortól, Siklódy Tibortól, Balázs Imrétől, Gy. Szabó Bélától, Gidófalviné Pataki Etelkától. Etelka néni a marosvásárhelyi várban festegetett; mi ott laktunk, mert édesapám, Mester István, a Vártemplom lelkésze volt 1953-tól 1984-ig. Páll Lajostól is volt egy képem, ami megsérült, és sohasem sikerült helyrehozni, le kellett mondjak róla.

– Van még valami?
– Könyvjelzőgyűjtés. Azért érdekes, mert nemcsak gyűjtök, hanem magam is készítek. Összesen körülbelül 200 darab könyvjelzőm van.
– Te vagy a szovátai Bernády Közművelődési Egylet vezetője. Meséld az alakulásáról.
– A szovátai városi könyvtárban a Domokos Edit által vezetett művelődési körből alakult 1990. november 23-án, 1991. január 5-én volt a hivatalos bejegyzése, és február 9-én ünnepeltük meg rangos vendégek jelenlétében. Itt volt Tófalvi Zoltán, Fülöp G. Dénes, Bölöni Domokos, Kuztos Endre, Kilyén Ilka, Nagy Miklós Kund, Barabási Győző, Fülöp Dénes (a makfalvi Wesselényi Művelődési Egylet elnöke) és mások.
– Kit választottak vezetőnek?
– Tófalvi Zoltán lett a tiszteletbeli elnök (most is ő), Bodó Anna az alelnök, Domokos Edit a titkár, s én lettem az elnök. Jelenleg is én látom el az elnöki feladatokat, Fülöp Judit az alelnök és Kiss János a titkár. Van egy tíztagú vezetőtanács, amiből ki szeretném emelni Márton Béla tevékenységét.
– 2003-ban Tófalvi Zoltán azt javasolta, hogy állítsatok szobrot Domokos Kázmérnak. Ki volt Domokos Kázmér?
– Ferenc-rendi szerzetes, később püspök, aki a XVII. században élt, Szovátán született. A csíksomlyói kegytemplomhoz került, ahol található is egy emléktábla, ami az ő munkásságát méltatja. A szobor végül 2002-ben elkészült, és a helyi római katolikus templom előtt áll; Sánta Csaba szobrászművész alkotása.
– Miért Bernády nevére vette fel az egylet, milyen kapcsolata volt a neves városvezetőnek Szovátával?

Dudits Andor: A bál után

– Bernády Györgynek (1864–1938), Marosvásárhely polgármesterének két villája is volt Szovátán. Családjának az 1920-as években alakult szorosabbra a kapcsolata Szovátával. A falu – akkor még falu volt – és a fiatal fürdőhelyiség életében jelentős szerepet játszott. A fürdő népszerűsítéséhez és ahhoz, hogy Szovátát Románia egyik legdivatosabb fürdőhelyévé váljon, nagyban hozzájárult a román királyi család szovátai nyaralása. Bernádynak a második polgármestersége idején (1926–1929) protokollkötelezettsége volt jelen lenni a királyi látogatásokon. Az 1930-as években bekapcsolódott a fürdőtelepi élet irányításába is: megalapította a Villatulajdonosok Egyesületét, amelyre az első kísérlet 1927-ben történt. 49 tag közül ő lett az elnök, s mint az egyesület elnökét, 1930-ban beválasztották Szovátafürdő legfőbb vezetőjévé.
(Folytatás az 5. oldalon)

Elkezdődött a kisvárdai színházi fesztivál

Pénteken kezdődött Magyarország egyik legnagyobb, évente megtartott színházi segerszemléje, a Magyar Színházak 36. Kisvárdai Fesztiválja. A szakmai programban idén huszonhat előadás szerepel, közülük tizenhetet a versenyprogram keretében láthat a közönség – közölték a szervezők.

Az érdeklődők a művészetek házában, a zsinagógában és a Refi színpadon élvezhetik a vígjátékokat, nagyoperetteket, drámákat, monodrámákat és musicalt. A versenyelőadásokat öttagú zsűri értékeli, amelynek tagjai Elek Tibor irodalomtörténész, Lőkös Ildikó

dramaturg, Nagy Katica színésznő, Pataki András rendező és Tapasztó Ernő színész-rendező lesznek, akiket az előadások utáni szakmai beszélgetéseken is lehet majd kérdezni – olvasható a közleményükben.

A tizenhét versenyelőadás mellett kilenc szórakoztató darabot láthat a közönség, a szakmai zsűri által, különböző kategóriákban odaítélt díjakat pedig a fesztivál zárónapján, június 29-én adják át.

A seregszemle idei díszvendége a megalapításának 25. évfordulóját ünneplő székelyudvarhelyi Tomcsa Sándor Színház lesz. A

jeles alkalomhoz kapcsolódóan *Felvonásokon át az idő* címmel a színház elmúlt negyedszázadáról készült dokumentumfilmet vetítik le, illetve fotókiállítást is rendeznek.

Ünnepi esemény lesz Farkas Ibolya színművész 85. születésnapja és színészi pályájának 65 éves jubileuma. A művész tiszteletére másorra tűzik Tatár Rózsa *Ady és Adél* című monodrámáját a marosvásárhelyi Spectrum Színház előadásában. Bemutadják Nagy B. Sándor dramaturg beszélgetőkönyvét Nemes Levente színművésszel, a sepsiszentgyörgyi Tamási Áron Színház egykori igazgatójával. Az érdeklődők emellett megtekinthetik a *Semmelweis* című filmet is, amelyet közönségtalálkozó követ az alkotókkal.

Az aktív pihenést kedvelőknek interaktív helytörténelmi sétákat kínálnak a szervezők: a résztvevők különleges perspektívából ismerhetik meg Kisvárdát zsidó vonatkozású emlékeit és emlékhelyeit, valamint a fesztiválnak helyet adó város történelmi múltját.

A Magyar Színházak 36. Kisvárdai Fesztiváljának versenyprogramjában a Marosvásárhelyi Nemzeti Színház Tompa Miklós Társulatának előadása is szerepel: Oleg &

Csónak, avagy előttünk az özönvíz

Vlagyimir Presznyakov művét, a Bocsárdi László által rendezett *Csónak, avagy előttünk az özönvíz* című produkciót június 27-én, csütörtökön 17.30 órától láthatja a közönség a kisvárdai Művelődési Központ színpadán.

Magyarországi filmfesztiválon az Érted

A Marosvásárhelyi Művészeti Egyetem film-média szakos hallgatója, Vincze-Simó Franciska filmje is bekerült a magyarországi XIV. Bujtor István Filmfesztivál versenyprogramjába.

117 film közül 85 jutott be a versenyprogramba a XIV. Bujtor István Filmfesztiválon – 36 dokumentumfilm, 34 játékfilm és kísérleti fikciós alkotás, 3 animációs film és 12 versfilm –, amelyek megküzdnek a rangos Bujtor István-díjért.

A versenyfilmek felét láthatja majd a közönség Keszthelyen augusztus 22. és 25. között, s a filmeket az alkotókkal pódiumbeszélgetések és személyes zsűrikonzultáció, valamint egy hollywoodi csapat stábjának workshopja kíséri.

Vincze-Simó Franciska másodéves magiszteri film-média szakos hallgató diplomamunkaként rendezte az *Érted* című rövidfilmet, a Marosvásárhelyi Művészeti Egyetem hallgatóinak és diplomásainak közreműködésével.

A kísérleti film a bántalmazó párkapcsolatról szól, Tisza Kata író nő szövegei segítségével egy transzgenerációs történetet láthatunk, amelynek kapcsán sok szempont mentén átgondolhatjuk ezt a sokrétű, erősen vitatott témát.

A film szereplői: Zsigmond-Magyar Izabella, Kiss Bora, Vincze-Simó Franciska. Rendező Vincze-Simó Franciska; operatőr/vágó/hang: Gáspár Attila; operatőr-asszisztens/fotó: Berenczy Sándor; hang: Németh Szabolcs Előd; zeneíró: Kovács Károly.

A fesztiválszereplések mellett a színin javában készülnek a felvételre, online és személyesen is zajlanak felvételi konzultációk az egyetem weboldalán feltüntetett program szerint.

Az eddigi legrégebbi, mélytengeri vizeken haladó hajóra bukkantak Izrael partjainál

Az eddigi legrégebbi, 3300 évesre becsült, mélytengeri vizeken haladó hajó maradványaira bukkantak Izrael földközi-tengeri partjainál – jelentette be az Izraeli Régészeti Hatóság (IAA) csütörtökön.

A világ eddig fellelt legősibb mélytengeri hajóján, Izrael északi partjaitól kilencven kilométerre több száz érintetlen amforát is találtak 1,8 kilométeres mélységben a tenger fenekén. A lelet az ókori tengerészek szaktudását dicséri, akik a látható

partok nyújtotta tájékozódási lehetőségek nélkül is képesek voltak navigálni a tengeren.

A hajót a Földközi-tenger keleti részén működő, Energean nevű földgázkutató és -kitermelő vállalat egyik rutinszerű tengerfenéki felmérésekor találták meg, majd jelentették az IAA-nak, amely megindította a feltárását.

A hajó rakományát, az amforákat, vagyis a cserépből készült tárolóedényeket a régészek késő bronzkori, kánaáni kultúrából datálták, vagyis 3300–3400 évesre becsülik.

„Úgy tűnik, hogy a hajó akár egy vihar, akár egy, a késő bronzkorban nem szokatlan kalóztámadás miatt válságba került és elsüllyedt. Ez az első és a legrégebbi hajó, amelyet a Földközi-tenger keleti részén, kilencven kilométerre találtak a legközelebbi parttól” – nyilatkozott Jakob Sarvit, az IAA tengeri részlegének vezető régésze.

„Ez egy világra szóló jelentőségű, a történelemírás megváltoztató felfedezés, mely eddig nem tapasztalt módon bemutatja az ókori tengerészek navigációs készségeit, melyekkel képesek voltak átkelni a Földközi-tengeren anélkül, hogy látótávolságra lettek volna bármely partszakasztól. Ebből a földrajzi pontból körös-körül csak a horizont látható. A navigáláshoz valószínűleg az égitesteket használták, a Nap és a csillagok helyzetének megfigyelésével és szögeinek meghatározásával” – tette hozzá.

Az Energean vállalat nem csak felhívta az IAA figyelmét a leletre, hanem a régészekkel közösen felfedezőcsoportot szervezett egyik hajójukkal, sőt egy speciális eszközt is építettek a műtárgyak felszínre hozásához.

„A helyszín feltérképezése egyértelművé tette, hogy az elsüllyedt hajó mintegy 12-14 méter hosszú volt, és több száz cserépedényt szállított, melyek közül néhány látható volt a tengerfenéken. A tenger mélye egy második edényréteget rejt, és úgy tűnik, hogy a hajó fagerendáit is eltemette az iszap” – közölte Sarvit. Az Energean csapata két edényt emelt ki kétnapi munkával a hajó két végéről. A rakomány cserépedényei alapján viszonylag olcsó tömegtermékeket szállítottak, például olajat, bort és egyéb mezőgazdasági termékeket, köztük gyümölcsöket.

„Ilyen nagy mennyiségű amfora egyetlen hajó fedélzetén azt bizonyítja, hogy a Földközi-tenger partján elterülő ósi közel-keleti vidékek között jelentős kereskedelmi kapcsolatok voltak” – hangsúlyozta Sarvit.

„Ez egy igazán szenzációs lelet. Csak két másik, rakománnyal teli hajóroncs ismert a késő bronzkorból a Földközi-tengeren: a török partoknál talált, a Gelidonya-fokról származó hajó és az Uluburun hajó. De ezek viszonylag közel voltak a parthoz, és megközelíthetőek voltak búvár felszereléssel. Ezek alapján

eddig azt feltételezték a tudósok, hogy a kereskedelem akkoriban biztonságosan, kikötőről kikötőre, a partvonalától látótávolságban zajlott. Ennek a hajónak a felfedezése megváltoztatja az ősi tengerészek képességeiről alkotott tudásunkat: ez az első, melyet ilyen nagy távolságban találtak meg úgy, hogy nincs rálátása egyetlen szárazföldre sem” – méltatta a felfedezés jelentőségét Sarvit. (MTI)

A 3300 éves kánaáni amforák

Fotó: Emil Aladjem/Izraeli Régészeti Hatóság

Ablakomon benéz az ősz

(Folytatás a 3. oldalról)

szervébe, a Fürdőbizottságba. Jelentős szerepet töltött be a szovátai református templom kivitelezési tervében és az építkezés megvalósításában is. Ezekről korabeli dokumentumok tanúskodnak.

– *Milyen céllal jött létre a Bernády Egylet?*

– A helyi művelődési élet megszervezése, író-olvasó találkozók, előadások megvalósítása, szépbeszéd-verseny beindítása, régi kulturális értékek felszínre hozatala, a műemlékvédelem felkarolása és magunkévá tétele. A '90-es évek elején meg akartuk vásárolni a Bernády-villát. Kaptunk is segítséget Magyarországról, az Illyés Alapítványtól, igaz, szerényebb összeget, de végül le kellett mondanunk a támogatásról, mert kiderült, hogy Bernády özvegye, Kelemen Margit az államosítás előtt, 1946-ban eladta a villát Roza Solomonnak. Az ő leszármazottai Düsseldorfban éltek, és a '89-es változást követően jelentkeztek, hogy a villa az övéké. Ez tulajdonképpen megtorpedózta a villa eladását.

– *Mi történt ezután?*

– Következett egy hosszabb, több évig tartó huzavona, amíg a villa sorsa rendeződött. Jelenleg a villa 90%-ban új-jáépült, s reméljük, hogy Szováta egyik legszebben felújított villaépülete lesz.

– *Az elején két villáról esett szó...*

– Valóban két villája volt Bernádynak Szovátán, de az egyik az önkényuralom éveiben teljesen tönkrement, használhatatlanná vált.

– *Kik az egylet támogatói?*

– Az egylet tevékenységét alapvetően az önkormányzat támogatja: minden rendezvényünket, gyűlésünket, művelődési alkalmat támogatott, ma is ezt teszi, ingyen teremlehetőséget biztosít, valamint médiafelületet a Szovátai Hírmondóban. A legtöbb támogatásra kérést, igénylést a magyar kormány különböző programjai, intézményei által meghirdetett pályázati kiírásokra adunk be. Ezek nagyrészt a tagszervezetek tevékenységére érkeznek. Rendszeresen támogat pályázatok vagy partnerségek keretében magvalósuló programokban a Maros Megyei Tanács is. Szováta történelmi egyháza mellett a támogatók közül kiemelném a következő kereskedelmi egységeket: Elixon, Dósa, Polaris, Danubius, Biototal, Sovcons, és még sokan mások. Kiemelt médiapartnerünk a Sövidék Televízió és a Digicom Kft.

– *Kik voltak az egylet vendégei az elmúlt 33 év során?*

– A teljesség igénye nélkül: Ambrus Lajos, Beder Tibor, Bölöni Domokos, Adamovits Sándor, Banner Zoltán, Dévai Nagy Kamilla, Barabás László, Bálint Zsigmond, Jeszenszky Géza, Bartis Ildikó, Kozsik József, Búzás László, a Lászlóffy testvérek, Gálfalvi György, Csávossy György, Tonk Sándor, Pál-Antal Sándor, Markó Béla, Jancsó Adrienne, Péntek János, Marosi Barna, Illyés Kinga, Farkas Ernő, Oláh Tibor, Magyar Lajos, Borbély László, Plugor Sándor, Ferencz István, Kántor Lajos, Pomogáts Béla, Tófalvi Zoltán, Makkai Gergely, Deák-Sárosi László, Láng Eszter, Kucsera Jenő, Mészáros József, Király László, Kuti Dénes, Szász István Tas, a névsor nem teljes.

– *Kinek a neve kapcsolódik Szovátához; aki itt született, itt alkotott, vagy egyszerűen csak itt járt?*

– A régi időkben Sándor János (miniszter), Jászai Mari, Endrődi Sándor, Illyés Lajos, Domokos Kázmér, Ady Endre, Marius Sturza, Petelei István, Szabolcska Mihály, Sipos Domokos, Bányai János, Nyárády Erazmus Gyula. A sort folytathatjuk: Gub Jenő, Siklódi Zsolt, dr. Csörtán Márton, Józsa András, Szabó Mihály, Dali Sándor, Bálint András, Péter János, Németh Antónia, Kósa István, Király László, Kuti Dénes, Kuti Botond, Puskás Bálint, Birtók József, Zepezsner Jenő, Márton Béla, Németh János, Bocskay Vince, Derzsi Ferenc, Molnos Ferenc, Márton Zoltán, Fekete Árpád, Csörtán Ferenc, Fazakas Attila, Fülöp Judit, Kiss Enikő, Mátyus Vilmos, Kovács Katalin, László János (sport), Király Csaba, Mátyás Endre, Hajdu Imre, Kupás János, Vass Mózes, Baczoni Sándor, és itt még sokakat fel lehetne sorolni.

– *Hány szobra van Szovátának, s ezek kit ábrázolnak?*

– Tudtommal hat szobor van, ezek a következők: Nicolae Bălcescu (1991); Petőfi (1992); Világháborús áldozatok (1996); Márton Áron (2008) – ezek mind Bocskay Vince alkotásai. A Hadi árvák (2001) és Domokos Kázmér (2003) szobrát Sánta Csaba készítette. Az utóbbi években műkedvelő fafaragók a fürdőtelepen, a Medve-tó sétányain készítették több életkép-ábrázolást a kidőlt fák törzséből.

– *Sokan tudják, hogy nemcsak kultúrátámogató vagy, hanem lelkes szavaló is. Mikortól datálódik ez a „kapcsolat”?*

– 1964-ben, amikor Szovátára kerültem, mindjárt bekerültem a helyi színjátszó csoportba. Több darabban szerepeltem; szinte mindegyikben főszerepet vállaltam. Akkor vettem észre, hogy meg tudok szólalni a közönség előtt... „Hát ha megy a prózai szöveg, akkor miért ne menne a versmondás is” – mondtam magamnak. Így kezdődött.

– *Milyen előadásokkal léptél színre?*

– Első versciklusom a Kiss Jenő verseiből összeállított *Egyvívő zárva a halállal*. Ezzel dacoltam a halál ellen. Volt Áprily-estem, Reményik-ciklusom, Dsida-műsor (a költő születésének 100. évfordulóján, 2007-ben). Ezzel tizenötösztör szerepeltem, többek közt Segesváron, Székelyudvarhelyen, Nyárádszeredában, Ákosfalván, Parajdon, Sepsiszentgyörgyön stb. Az elmúlt években előadásaim voltak József Attiláról, valamint *Súly alatt a pálma* címmel Erdélyi Lajos fotói, szövege alapján (A túlélés műhelyei) 38 íróról, költőről, művésztől szóltam; dr. Ravasz László püspökről szóló előadásomban fényképekkel, levelekkel mutattam be a jelentős rokon püspököket, ezúttal is Kiss János közreműködésével; 2023 decemberében Pomogáts Bélát idéztem könyvei, róla szóló megemlékezések alapján.

Többször ajánlottam Váradi Péter Pál és Löwey Lilla albumsorozatát. 2017-ben Gazda József *Vezényelt történelem* című sorsregényét mutattam be, és beszélgetőtársa voltam Jeszenszky Géza volt külügyminiszternek szovátai előadásakor, valamint dr. Szász István Tas, szülőföldjét rajongásig szerető leányfalusi író-költőnek szovátai bemutatkozásakor. 2013-ban Király Lászlót 70. születésnapján köszöntöttem, bemutatva életművét. Az előadások és találkozások helyszínei a polgármesteri hivatal díszterme, a református egyház imaterme és az unitárius templom voltak.

Szovátát képviseltem a testvérvárosokban: Tatán, előadással (2004), Százhalombattán 1997. március 15-én szavallattal, majd előadással. Bocskay Vince szobrának avatására kirándulást szerveztünk Csík-szépvízre, Kolozsvárra, Sepsiszentgyörgyre.

– *Tagja voltál a szovátai Petelei István irodalmi körnek, amely a te idődben alakult. Ki volt Petelei István és mikor alakult a kör?*

– Petelei István 1852-ben született Marosvásárhelyen, a szülőházán, a Szent György téren emléktábla van. Szentimre Jenő ezt írta róla: „Erdélyi író volt. Erdélyi íróknak is az a klasszisa, mely egy szinten mozog kora európai írószellemeivel.” Kortársai így is emlegették: „a Maros-vidék szomorú poétája”. 1894-ben Szovátán egy háromszobás kertes házat vásárolt. Egyik levelében ezt írta: „Én vettem Szovátán egy fészket. Ne félj, szegényes székely házikó. Mindenekelőtt együtt pár száz forint. Én ott lakom nyáron... Isteni szép a havas körülötte. Olyan fenséges szépet az Isten nem teremtett többet...” A ház helyén most Bocskay Vince szobrászművész lakik. Egy kb. 40-50 évvel ezelőtti folyóiratban, az Új Életben fénykép és cikk jelent meg a házról, a faragott székely kapuról. A korabeli fényképen a kapuban id. Bocskay Vince látható. A kaput egy ácsmesterrel együtt maga Petelei István készítette, ő rajzolta ki a kapu mintáit. Peteleiek tehát nyaranta a csendes szovátai házukban tartózkodtak, és

ideje nagy részét levélírással töltötte. Többek közt Mikszáth Kálmánnal, Benedek Elekkel, Tolnai Lajossal, Jakab Ödönnel váltott levelet. 1968 őszén, a fürdőtelepi könyvtárban Balogh László vezetésével megalakult a Petelei István irodalmi kör. Ekkor kapcsolódtam be a kör tevékenységébe. Balogh László néhány év után elköltözött Sepsiszentgyörgyre, haláláig ott élt, a Háromszék jeles írója volt. Balogh László után a kört néhány évig Csete Sándor és magam vezettem, majd Werner Hugó magyartanár vette át az irányítást, amely a '80-as évekig foglalkozott a fiatal tehetségek támogatásával.

– *Beszélg a gyermekkorodról, felmenőidről.*

– 1942. június 8-án születtem Marosvásárhelyen, s a gyermekkorom is ide kötődik. 1945–46-ban a Szabadi úti parókian laktunk, 1946–48 között a Makariás-házban, a Szent György utcában. (Itt volt megszállva egykor II. József kalapos király.) 1948-tól 1954-ig a várbeli Vargák bástyájában laktunk. Elsőtől XI. osztályig a Bolyai iskolába jártam, humán osztályba. 1960-ban érettségiztem, s következett egy 3 éves egészségügyi technikum, mert akkor szó sem lehetett arról, hogy egyetemre felvételizzek mint papgyerek. Amint már említettem, édesapám 1953–84 között a Vártemplom lelkes volt. Mikor befejeztem a technikumot, kihelyeztek Konstancára, ahonnan fél év múlva – mivel üresedés volt a szovátai orvosi laboratóriumban – sikerült visszajönnöm a Maros-Magyar Autonóm Tartományba. Nehezen engedtek el, nehezen fogadtak be, de szerencsére ismeretségünk volt orvosi körökben... Tanárno feleségem, Mester Zoltánné sz. Simon Ildikó Mária 1990-ben halt meg. 1966-ban lányunk és 1975-ben fiunk született – fogorvosi, illetve matektanári végzettségük. Három unokám és egy dédunokám van. Három évtizede élettársi kapcsolatban élek a székelyudvarhelyi Patkó Anna-Máriával.

– *Van valamilyen különös emléked Vásárhelyről?*

– Igen, Bernádyval kapcsolatos. Azaz a feleségével, Kelemen Margittal, aki 1961-ben haldoklott, és édesapám, mint lelkész, készült hozzá úrvacsorát adni. Azt kérdezte: jössz-e velem, fiam, a klinikára, mert megyek Bernádyhoz... Örülök, hogy akkor igent mondtam, mert ott voltam, láttam, amikor édesapám felszolgált az úrvacsorát. Talán rá 2-3 napra meg is halt. Akkor kapott tőle egy könyvet, amelyben benne volt a férje, Bernády György saját kezű aláírása. Ezt most is őrzöm.

– *Hol jártál a nagyvilágban?*

– Voltam Helsinkiben, Szentpéterváron, Rómában, Párizsban, a Capri-szigeten, Belgiumban, Hollandiában, Svájcban, Kölnben, Bécsben, Isztambulban, Ankarában. Mikor legelőször drága anyaországomba, Magyarországra érkeztem, azt sem tudtam, mit néztek. A meghatódottság azért volt ilyen nagy, mert 1942-ben Szovátán magyar állampolgárnak születtem...

– *Hová szeretnél eljutni még?*

– Már nincs ilyen vágyam. Talán megnézném azt a helyet, ahol a Küküllők beugranak a Marosba, és ahol a Maros beömlik a Tiszába...

– *Milyen elismerésben, díjban részesültél pályafutásod során?*

– A római katolikus egyház különdíját a Gellért Sándor szavalóversenyen, Szatmárnémetiben, 1990-ben; szintén különdíjat kaptam a Bartalis János szavalóversenyen, Brassóban, 1994-ben. Kitüntetések, elismerések: EMKE-díj (2008), Aranyfokozatú Erdemoklevél a Bolyai Iskolától (2010); Pro Urbe díj Szováta város önkormányzatától (2015); Könyv és Gyertya díj az RMDSZ Maros megyei szervezetétől (2019); Szováta város díszpolgára – Szováta Város Helyi Tanácsától (2022).

– *Mit üzensz a fiataloknak?*

– Éljenek a manák, de ismerjék meg a múltat. Egyébként jól vagyok... Ablakomon benéz az ősz.

(2024. június)

Dudits Andor: Kertben szövő nő

Karikó Katalin és Krausz Ferenc tiszteletére emlékművet bocsátott ki az MNB

A tavaly Nobel-díjjal kitüntetett Karikó Katalin biokémikus és Krausz Ferenc fizikus tiszteletére emlékművet bocsátott ki kedden a Magyar Nemzeti Bank (MNB).

Matolcsy György, a Magyar Nemzeti Bank elnöke beszédet mond a Karikó Katalin Nobel-díjas kutatóbiológus, biokémikus és Krausz Ferenc Nobel-díjas fizikus, a CMF ügyvezető igazgatója kimagasló jelentőségű kutatási eredményei előtt tisztelgő emlékművet kibocsátási ünnepségen az MNB Krisztina körúti épületében 2024. június 18-án

Fotó: MTI/Szigetváry Zsolt

Az MNB a két magyar Nobel-díjas tiszteletére 7500 forint névértékű ezüst és 3000 forint névértékű színesfém emlékművet bocsátott forgalomba a magyar származású Nobel-díjasok előtt tisztelgő sorozatában.

Matolcsy György, az MNB elnöke a budapesti kibocsátási ünnepségen tartott beszédében méltatta a két magyar tudós világviszonylatban is kiemelkedő teljesítményét. Mint mondta, 1901 óta nem történt meg, hogy egyszerre két magyar kap Nobel-díjat, és tavaly először kapta meg az elismerést magyar női tudós.

Matolcsy György szerint a jegybank közössége a társadalomtudományban tevékenykedik, a társadalomtudomány, azon belül a közgazdaságtudomány a pénzügyi politikát próbálja a természettudományok szintjére emelni. Ezért is példaképek ők számunkra – tette hozzá.

Karikó Katalin az ünnepségen nagy megtiszteltetésnek nevezte – és mint mondta, soha nem álmódott arról –, hogy az MNB egyszer érmét bocsát ki az arcképével és nevével, mint ahogy arról sem ál-

Matolcsy György, az MNB elnöke (középen), illetve Karikó Katalin Nobel-díjas kutatóbiológus, biokémikus és Krausz Ferenc Nobel-díjas fizikus, a CMF ügyvezető igazgatója a kettőjük kimagasló jelentőségű kutatási eredményei előtt tisztelgő emlékművet kibocsátási ünnepségen

modott, hogy Amerikába kerül, vagy hogy Nobel-díjas tudós lesz.

Krausz Ferenc az ünnepségen szintén nagy megtiszteltetésnek nevezte, hogy Neumann János vagy Gábor Dénes után most az ő arcképe és neve jelenik meg emlékműben. Velük egy kategóriába kerülni hatalmas megtiszteltetés, mindez megindító, megható és egyúttal zavarba hozó – mondta, megjegyezve, Karikó Katalinnal dolgozni fognak azon, hogy méltók legyenek rá.

Az emlékművet három grafikusművész tervezte, és limitált, hat-hatezer példányban jelennek meg, az ezüstérmék tükörfényes, a színesfém változatok selyemfényes kivitelben. Az érmék szerdától a Magyar Pénzverő Zrt. értékesíti

csatornáin keresztül érhető el. Az ezüstérmék – a rendelkezésre álló készlet erejéig – három hónapig, a színesfém változatok egy évig névértéken vásárolhatók meg.

Az ünnepélyes kibocsátáson Karikó Katalin és Krausz Ferenc az érméből tisztelgő példányt, valamint az aranyból készült próbaveret egy-egy példányát vehette át.

Az MNB 2012-ben indította el a magyar származású Nobel-díjasok sorozatát. A MNB történetében kiemelkedően fontos szerepet tölt be a 2024-es év: a független nemzeti bank megalakulásának 100. évfordulóját egész éven át tartó programsorozattal, az évfordulóhoz és a jegybank történetéhez méltó eseményekkel ünneplik – hangzott el az ünnepélyes kibocsátáson.

KIM: megjelentek a Nemzeti Tehetség Program ideai pályázata

Megjelentek a Nemzeti Tehetség Program ideai pályázata – közölte a magyar Kulturális és Innovációs Minisztérium (KIM).

A közlemény szerint idén is több milliárd forint áll rendelkezésre a Nemzeti Tehetség Programban a tehetségek támogatására.

„Magyarország kormánya elkötelezett a tehetségek támogatása mellett, ezért a nehéz gazdasági helyzetben is segíti a hazai és ha-

táron túli fiatalokat tehetségük kibontakoztatásában” – fogalmaztak.

Kifejtették, hogy a Nemzeti Tehetség Programnak köszönhetően 2009 és 2023 között eddig csaknem 20 ezer projekt támogatása valósult meg, több mint 37 milliárd forint értékben.

A források által évente 300-350 ezer fiatalt ér el a program.

A most megjelent felhívásokra összesen több mint 2,7 milliárd forint támogatási igényt lehet benyúj-

tani – jelezték. A 14 pályázati felhívással a tehetségeket, a hazai és határon túli oktatási intézményeket, tehetségsegítő szervezeteket, valamint a tehetségeket támogató projekteket megvalósító szervezeteket támogatja a KIM.

A közlemény szerint az ideai évben is a kiemelt célok között szerepel a tanulmányi versenyek, valamint az MTMI-területeken, vagyis a matematika, a természettudomány, a műszaki tudományok és az

informatika területén megvalósuló tehetséggondozó programok támogatása.

Újdonságként jelent meg a STEM Akadémia tehetséggondozó program megvalósítása című pályázat, amelyre felsőoktatási intézmények jelentkezhetnek.

A kiírás célja komplex, felmenő rendszerű tehetséggondozó programok megvalósítása, annak érdekében, hogy növekedjen az MTMI-területeken felsőfokú tanulma-

nyokat választó hallgatók aránya – tették hozzá.

A KIM által koordinált program pályázati lehetőségeiről a Nemzeti Kulturális Támogatáskezelő honlapján kaphatnak bővebb tájékoztatást az érdeklődők. A pályázók projektterveiket elektronikus úton nyújthatják be; a nyílt pályázati felhívások benyújtási határideje július 31., bővebb információ a www.nktk.gov.hu weboldalon található – áll a közleményben.

Ingyenes filmekkel tiszteleg a FILMIO a Mozgókép Fesztivál életműdíjasai előtt

Június 20-tól, csütörtöktől vasárnapig ingyenesen nézhetők a Mária-nap, A veréb is madár, a Kaméleon, az Idő van és a Kopaszkutya című alkotások a Nemzeti Filmintézet streamingplatformján, a Filmión. A válogatás tisztelgés a Magyar Mozgókép Fesztiválon életműdíjjal kitüntetett Deimanik Tamásné Baba, Elek Judit, Gulyás Buda, Piros Ildikó és Selmeczi György munkássága előtt – közölte a Nemzeti Filmintézet (NFI).

A négynapos programban látható Elek Judit forgatókönyvíró-rendező *Mária-nap* című filmje 1866-ban játszódik, és Szendrey Júlia a központi figurája. A történet szerint Petőfi Sándor özvegyének családja a fiatalabb lány, Mária névnepjűt ünnepli, miközben mindenki a maga évtizedes sérelmeit hánytorgatja fel. Az alkotást először az Un certain regard programban mutatták be a cannes-i fesztiválon 1984-ben.

Piros Ildikó színművész alakítja Szöszt az 1968-as *A veréb is madár* című szatirikus vígjátékban, amelyben egy sikeres amerikai üzletemberből és egy szürke kismemberből álló ikerpár tagjai egymás személyiségét ellopva keverednek fergeteges kalandokba. Az alkotásban a kor legnagyobb kabarészínésze, Kabos László alakítja az ikerpár mindkét tagját.

Bemutadják a Goda Kriszta rendezte *Kaméleon* című thrillert, amely Gulyás Buda operatőr kameráján keresztül a 2000-es évek végi budapesti elit világába kalauzolja a nézőt. A Nagy Ervin, Háromi Gabriella és Kulka János főszereplésével készült alkotásban egy házasságszédelő szélhámos kegyetlen játéka tárulnak fel,

ahogyan megpróbálja behálózni következő áldozatát, egy gyönyörű és gazdag balerinát.

Ingyenesen érhető el a magyar posztmodern film egyik kulsműve, Gothár Péter Esterházy Péterrel közösen írt, *Idő van* című drámája, amely egy olyan középkorú férfi története, aki elhatározza, hogy még életében hőssé válik. A Lázár Kati, Bodrogi Gyula, Ruttikai Éva, Cseh Tamás, Cserháti Zsuzsa közreműködésével készült alkotás a westernek és a musicalek világát idézi, Selmeczi György zeneszerző dallamaival.

Mint felidézük, Deimanik Tamásné Baba fénymegadó több évtizedes pályafutása alatt olyan kultikus filmekben dolgozott, mint a Ripacsok, a Dögkeselyű, a Csinibaba, a Moszkva tér, a Valami Amerika valamint Szomjas György legendás zenés film-szatírája, a *Kopaszkutya*: a film Schuster Lóránt, Földes László és Deák Bill Gyula főszereplésével egy fiktív külvárosi rockzenekar történetét meséli el.

A közleményben kiemelik, hogy a Nemzeti Filmintézet által indított Filmio egyedülálló kínálatlal várja a nézőket online: korunk elvárásaihoz igazodva, kiváló minőségben érhető el a magyar filmgyártás régi és új remekművei, a klasszikusok és az örök kedvencek is. A kínálat hétről hétre újdonságokkal bővül.

Jelenleg mintegy 1000 magyar film közül válogathat a közönség a Nemzeti Filmintézet streamingplatformján, amely mobilon és okostévé-alkalmazásokon keresztül is használható – áll a közleményben.

Kudarok sorozata és elégedetlenség kíséri Ursula von der Leyen EB-elnökségét

Kudarok sorozata és elégedetlenség kíséri Ursula von der Leyen európai bizottsági elnökségét – olvasható a Századvég legfrissebb, az MTI-hez pénteken eljuttatott elemzésében.

Azt írták, a Századvég Európa Projekt kutatása – a 2023-as és 2024-es évre kiterjedően – megvizsgálta az Ursula von der Leyenel, valamint az általa vezetett Európai Bizottság teljesítményével kapcsolatos lakossági véleményeket Európában.

Emlékeztettek: június 18-án – első alkalommal az európai parlamenti választásokat követően – az Európai Unió állam- és kormányfői informális munkavacsorán vettek részt, melynek fő témája a leendő brüsszeli csúcsvezetők személyéről való eszmecsere volt. Ugyan hivatalos döntés egyelőre nem született az uniós vezető pozíciók betöltéséről, sajtóinformációk szerint Ursula von der Leyen, az Európai Bizottság néppárti elnöke megőrizheti hivatalát, mivel a tagállami vezetők többségének támogatását élvez.

A Századvég jelezte: Orbán Viktor miniszterelnök szerint az Európai Néppárt – fittyet hányva az európai emberek akarataira – végleg összeállt a baloldallal és a liberálisokkal, leosztva egymás között az Európai Unió vezető pozícióit. Migrációs válság, háborús infláció, elszabaduló energiaárak – kudarcot kudarokra halmozott az Európai Bizottság.

Az Európai Uniót az elmúlt években többek között a migrációs nyomás, illetve az orosz-ukrán fegyveres konfliktushoz kapcsolódó háborús infláció és energiaválság következtében jelentős kihívások érték. A kutatás alapján kijelenthető, hogy az Európai Bizottság tevékenységét, válságkezelő munkáját több területen is az európai közvélemény elégedetlensége kíséri, továbbá mind Ursula von der Leyen személye, mind a brüsszeli bürokrácia megítélése az európai polgárok körében egyértelműen negatív képet mutat – ismertette a Századvég.

A 2023-as adatfelvétel szerint a

véleménnyel rendelkező megkérdezettek több mint háromnegyede (77 százalék) kedvezőtlenül vélekedik a brüsszeli bürokráciáról, valamint 2024-ben 55 százalékuk negatív véleményt formált az Európai Bizottságot vezető Ursula von der Leyenről.

A kedvezőtlen lakossági attitűdök elválaszthatatlanok attól a tényről, hogy napjaink legmeghatározóbb közéleti kérdéseiben a brüsszeli elit által képviselt irányvonal nem találkozik az európaiak elvárásaival. Ennek megfelelően az európai válaszadók döntő többsége elégedetlenségét fejezte ki azzal kapcsolatban, amit Brüsszel a migrációs válság kezelése (63 százalék), továbbá az infláció és az energiaárak megfékezése (63 százalék) érdekében tett – tudatta a Századvég.

Az elemzésből az is kiderült, hogy az európai polgárok 64 százaléka úgy érzi, hogy a kontinensen tapasztalható energiaválság részben az Európai Bizottság elhibázott energiapolitikájának következménye.

Országok szerinti bontásban vizsgálva a kérdést sokatmondó, hogy valamennyi tagállamban abszolút többségben vannak azok, akik felelősnek tartják Brüsszelt az energiaválságért. A választ megjelölők a legnagyobb arányban Szlovéniában és Görögországban (78-78 százalék), valamint Portugáliában és Bulgáriában (71 és 71 százalék) voltak, de a legalacsonyabb értékek is meghaladták az 50 százalékot Finnországban (55 százalék), Magyarországon (54 százalék) és Dániában (51 százalék).

Azt írták, az energiaválsággal összefüggésben hangsúlyozni kell, hogy Ursula von der Leyen politikai programjának sarokkövét az európai zöld megállapodás jelentette, melynek lényegese pontja az Európai Unió klímavédelmi célkitűzéseinek szigorítása volt. Ennek nyomán az Európai Bizottság a hagyományos energiatermelő és -átalakító kapacitásaiak leépítésére készítette a tagállamokat, amelyek így veszítették energiapiaci alkalmazkodóképességükből.

Kiemelték: a negatív tendencia miatt 2021-ben – ahogyan a globális energiaellátás feszessé vált – az EU-ban súlyos válság bontakozott ki. A problémára válaszul az Ursula von der Leyen vezette adminisztráció – ahelyett, hogy változtatott volna korábbi törekvésein – még szigorúbb klímacélokot és a kapacitások további leépítését szorgalmazta, majd az orosz-ukrán háború 2022-es kirobbanását követően szélsőséges szankciópárti lépéseivel szűkítette tovább a közösség mozgásterét.

A kutatási adatok alapján megállapítható, hogy az európai közvélemény úgy érzi, hogy a brüsszeli intézmények döntéseik meghozatala során nem képviselik az egyes tagállamok érdekeit. Az európai válaszadók 52 százaléka úgy nyilatkozott, hogy az uniós intézmények, illetve a brüsszeli politikai elit figyelmen kívül hagyja az országa érdekeit.

Azon megkérdezettek hányada, akik országuk érdekeinek figyelmen kívül hagyását tapasztalják a brüsszeli döntéshozók részéről, 27 uniós tagállamból 19 tagországban haladta meg azoknak az arányát, akik ezzel ellentétesen vélekednek.

További érdekesség, hogy azon európaiak aránya, akik jogtalannak ítélik, hogy Brüsszel politikai nézetkülönbségek miatt visszatart uniós forrásokat egyes tagországoktól, 27-ből 20 tagállamban haladta meg azoknak a hányadát, akik ezt a gyakorlatot jogosnak tartják – hívta fel a figyelmet a Századvég.

A brüsszeli elit elmúlt években nyújtott politikai teljesítményének Európa-szerte megfigyelhető negatív megítélése, valamint az uniós bürokrácia és a tagországok érdekei között húzódo – az európai lakosság által érzékelt – szakadék alapján joggal feltételezhető, hogy Ursula von der Leyen esetleges újabb felhatalmazása az Európai Bizottság vezetésére nem az európai polgárok többségének akarátát tükrözné, hanem sokkal inkább politikai, hatalomtechnikai alkuk eredményét – olvasható a közleményben. (MTI)

Kisorsolták az első amerikai elnökjelölti televíziós vita lebonyolításának részleteit

Érmefeldobással döntötték el a június 27-re tervezett első amerikai elnökjelölti televíziós vita lebonyolításának több részletét csütörtökön.

A CNN hírtelevízió lebonyolításában tartott 90 perces vitát illető sorolás Joe Biden-nek kedvezett, ezért kampánystábjára dönthette el, hogy a pódiumot akarja-e választani, vagy a záró felszólalás sorrendjét.

Ennek alapján a hivatalban lévő elnök és nem hivatalos demokrata elnökjelölt tanácsadói azt részesítették előnyben, hogy Joe Biden számára a televízióstúdióban elhelyezett két pódium közül választanak. Így a nézők majd Joe Bident a képernyő jobb-, míg Donald Trumpot a baloldalán láthatják majd.

Donald Trumpot, a republikánusok nem hivatalos elnökjelöltjét az utolsó megszólalás joga illeti majd a vitában.

A demokrata és republikánus kampánystábok már korábban megegyeztek a vita lebonyolításának szabályaiban, amelyek szerint a 90 perc vitában a két jelölt állni fog, és nem használhat előre elkészített jegyzeteket. A pódiumnál csak egy üres jegyzetomb és toll, valamint víz áll majd rendelkezésükre.

Az Atlantából sugárzott vitán a stúdióban nem lesz közönség, a moderátorok elnémítják annak a jelöltnek a mikrofonját, aki nem kapott szót.

A 90 perces politikai vitaműsort két reklámblokk szakítja majd meg, de ez alatt az idő alatt a jelöltek nem kommunikálhatnak tanácsadóikkal. A vita június 27-én, helyi idő szerint este 9 órakor kezdődik, ami magyarországi idő szerint hajnali 3 óra.

Donald Trump és Joe Biden második országos televíziós vitája a tervek szerint szeptember 10-én lesz, az ABC televízió stúdiójában, szintén élő közönség nélkül.

A két jelölt támogatottsága a legfrissebb országos felmérések szerint kiegyenlített, ami azt jelenti, hogy Joe Biden-nek az elmúlt hetekben sikerült ledolgoznia kismértékű hátrányát Donald Trump-pal szemben. Szerdán jelent meg a Fox News június 14-17. között készült közvélemény-kutatása, amelynek alapján országosan a regisztrált szavazók 50 százaléka Joe Biden-t, míg 48 százalék Donald Trumpot támogatja. Egy hónappal korábban ugyanez a felmérés 49-48 arányú Donald Trump vezetést mutatott. (MTI)

CityTV
MAROSVÁSÁRHELY

MAGYAR NYELVŰ ADÁS
KEDD, PÉNTEK 19:00 ÓRA

228-as
a DIGI hálózatban

Moszkva fontolóra vette nukleáris doktrínája módosítását

Oroszország fontolóra vette annak lehetőségét, hogy módosítsa nukleáris doktrínáját – jelentette ki Vlagyimir Putyin orosz elnök csütörtökön Hanoiban az észak-koreai és vietnami látogatása nyomán az orosz médiának tartott sajtótájékoztatóján.

Putyin ezt azzal indokolta, hogy a nyugati stratégiában csökkentették a nukleáris fegyver bevetésének „küszöbét”, és nagyon kis hatóerejű nukleáris robbanótölteteket fejlesztek ki. Hozzátette, hogy Oroszországnak egyelőre nincs szüksége nukleáris fegyver preventív bevetésére.

Moszkva az érvényben lévő doktrínája értelmében az ilyen eszközöket nukleáris támadásra válaszul vagy olyan hagyományos támadás esetén veheti be, amely egzisztenciális fenyegetést jelent az országra nézve.

Az orosz vezető nem zárta ki annak lehetőségét, hogy Moszkva precíziós fegyverekkel lássa el Phenjant. Azzal vádolta meg a Nyugatot, hogy illegitim szankciókat vezetett be Észak-Koreával szemben, és ezeket Leningrád náci blokádjához hasonlította.

Közölte: Moszkva arra számít, hogy együttműködése Phenjannal visszatartó hatással lesz az elhúzódo koreai válság körül-

ményei között. Elismerte, hogy a minap aláírt orosz-észak-koreai szerződés „kielezettnek” tűnik a jelenlegi körülmények között, ugyanakkor azt hangoztatta, hogy nincs benne újdonság.

„Azért kötöttük meg ezt a szerződést, mert a régi megszűnt létezni. És az előző szerződésünkben, amely azt hiszem, 1962-ben volt, minden ugyanígy volt” – mondta.

Az orosz elnök azzal vádolta meg a NATO-t, hogy Oroszország számára biztonsági fenyegetést hoz létre Ázsiában. Hangot adott álláspontjának, miszerint Szöul „nagy hibát követne el”, ha fegyvert szállítana Kijevnek, és arra figyelmeztetett, hogy Moszkva ebben az esetben válaszlépéseket fog tenni. Mint állította, Dél-Koreának nincs miért aggódnia, mert Oroszországnak csak agresszió esetén nyújt katonai segítséget Észak-Koreának. Kérdésre válaszolva kijelentette, hogy nincs szükség észak-koreai katonák bevetésére az ukrán hadszíntéren.

Ukrájnról szólva előbb azt mondta, hogy Kijev nem Oroszország, hanem a Donyec-medence „köztársaságai” ellen „követett el agressziót”, később, más szövegekörnyezetben úgy fogalmazott, „agresszióknak nevezhető”, hogy az ukrán fél nagy hatótávolságú

fegyverekkel lövi a belgorodi régiót. Hangsúlyozta: azok, akik ezeket az eszközöket szállítják, azt állítják, hogy nem állnak háborúban Oroszországgal, de Moszkva fenntartja magának a jogot, hogy fegyvert szállítson a világ más részeibe.

Kijelentette, hogy az orosz fegyveres erőnek nem célja Harkiv megközelítése, majd hozzátette, hogy az ukrán hadsereg számára sokba kerülnek azok a kísérletek, hogy visszaszorítsák az orosz erőket.

„Tudjuk, hogy főleg az amerikaiak és az európaiak taszítják az ukránokat abba az irányba, hogy mindenáron – még egyszer hangsúlyozom, mindenáron – szorítsák vissza alegységeinket az államhatár vonaláig, és ezt 2024-ben a várható NATO-csúccsal, majd az Egyesült Államokban tartandó választásokkal kapcsolatban nagy sikerként tervezik találni” – mondta.

Meglátása szerint az ukrán hatóságok azért érdekeltek a harcok folytatásában, mert nem akarnak választásokat tartani.

„A tárgyalásokat a csapataink kivonásához kötik, ami a kijevi rezsim álma, ezért minden jel szerint ezek sohasem fognak megtörténni, mert a kijevi rezsim nem akarja feladni a hatalmat, és nem akar rendes választásokat tar-

tani, az ukrán alkotmánynak megfelelően. Tehát örökké késleltetni fogják a tűzszünetet, és abban érdekeltek, hogy csapataink ezeken a területeken maradjanak, mert nem érdekeltek a választások megtartásában” – tette hozzá Putyin.

Emlékeztetett az ukrán alkotmánybírók egy korábbi határozatára, amely szerint az ukrán elnök hivatali ideje öt év. Erre alapozva prognosztizálta, hogy a Nyugat a jövő év első felében „le fogja cserélni” a szerinte lejárt mandátumú Volodimir Zelenszkijt, miután a népszerűtlen döntéseket „ráaggatja”.

Megismételte, hogy „akár holnap” meg lehetne kezdeni a tárgyalásokat, de Moszkva a terepen kialakult aktuális helyzetből fog kiindulni.

Rámutatott: a Nyugat nem mond le arról a tervéről, hogy „stratégiai vereséget” mérjen Oroszországra.

„Oroszország számára ez az államisága végét jelenti (...) Ez az orosz állam ezeréves történetének végét jelenti. Azt hiszem, ez mindenki számára világos. És akkor felmerül a kérdés: miért kellene félnünk? Nem jobb, ha elmegyünk a végéig? Ez elemi formai logika” – fogalmazott Vlagyimir Putyin. (MTI)

Újdonságok a Kobak könyvesboltokban:

Amy Harmon Az ismeretlen kedves

Keresse fel kávézónkat
a vásárhelyi
könyvesboltban!

Orvos-Tóth Noémi Szabad akarat

Marosvásárhely, Győzelem tér 18.szám
Szászrégen, Mihai Viteazu út 15.szám

Szolgáltatás – Üzleti ajánlat

A SECURITECH ROM PROD ROMÁN-AMERIKAI FÉMMEGMUNKÁLÓ ÉS BIZTONSÁGI ZÁRAKAT GYÁRTÓ CÉG előnyös feltételek mellett alkalmaz ESZTERGÁLYOST és MARÓST CNC-és klasszikus gépekre, valamint SZERELŐLAKATOST. Tapasztalathiany esetén betanítást vállalunk. Érdeklődni a 0722-649-213-as telefonszámon. Az önéletrajzokat a cég székhelyén várjuk: Marosvásárhely, Bodoni utca 66 A szám. (sz.-I)

MEGEMLÉKEZÉS

Kegyelettel emlékezünk június 22-én
ROSKA ÉVÁRA
halálának 6. évfordulóján. Emléke legyen áldott, nyugalma csendes! Szerettei. (23218)

ELHALÁLOZÁS

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy a szerető édesanya, nagymama, rokon és ismerős,
FODOR ETELKA (szül. Füzesi) életének 83. évében csendesen megpihent.
Temetése június 22-én, szombaton 10 órakor lesz a marosvásárhelyi református temetőben. Emléke legyen áldott, nyugalma csendes!
A gyászoló család. (23312-I)

Fájdalomtól megtört szívvel, de Isten akaratában megnyugodva tudatjuk, hogy a drága jó feleség, édesanya, nagymama, dédnagymama, rokon és szomszéd,
BERNÁD ERZSÉBET született Farkas ny. kémiatanár türelemmel viselt betegség után, életének 91. évében 2024. június 19-én Magyarországon csendesen elhunyt.
Drága halottunkat június 25-én, kedden 11 órakor helyezük örök nyugalomra a kistarcsai temetőben, református szertartás szerint.

„Aki hisz énbenem, ha meghal is, él.” (Jn. 11,25)
Emléke legyen áldott, nyugalma csendes!
A gyászoló család. (-I)

Bánattal a szívünkben tudatjuk, hogy a szeretett édesapa, nagyapa, rokon,
NYULAS ANTAL PÁL életének 71. évében, hosszas betegség után elhunyt.
Emlékét hiven őrizzük. Temetése a jeddi sírkertben lesz június 23-án 13 órától.
Legyen a fenti világ méltó pihenőhelyed, ahol a könyvek könyvét és minden más tartalmas olvasmányt nyugalomban lapozol.
Felesége, Editke, lányai: Ildikó és Csilla, négy unokája, vői: Sándor és Tamás. (-I)

RÉSZVÉTNILVÁNÍTÁS

Az OrtoProfil munkaközössége mély együttérzéssel osztja meg Fodor István munkatársunk szeretett ÉDESANYJA elvesztése okozta fájdalmában. Vigasztalódást kívánunk a gyászoló családnak. (23313-I)

Rovar- és rágcsálóirtás – Fertőtlenítés – Növényvédelmi kezelések

ISO 9001
ISO 14001
OHSAS 18001

Az ÖNÖK
kényelméért
és egészségéért!

A Coral Impex Kft. elérhetősége: Marosvásárhely, 1918. December 1. út
261. sz. 3. lakrész. Tel/fax: 0265/256-004;
e-mail: coralmures@coralimpex.ro; www.coralimpex.ro

ETV
DIGITAL MULTIMEDIA
TELEVÍZIÓ

ÜZENET SZERETETTEL

Gáll Noémivel

VASÁRNAP 13:30-TÓL

FONTOS TELEFONSZÁMOK

- Romtelecom-tudakozó - információ - 0766-121-234
- Központosított ügyelet (Rendőrség, Tűzoltóság, SMURD, Csendőrség, Mentőállomás): 112
- Rendőrség - 0265/202-305
- SMURD (betegekkel kapcsolatos információk) - 0265/210-110
- Sürgősségi szolgálat:
 - gyermekeknek - 0265/210-177
 - Marosvásárhelyi Polgármesteri Hivatal - 0265/268-330
 - GYULAFEHÉRVÁRI CARITAS, otthon gondozó szolgálat, 8-16 óra között: - 0736-883-110
- Optika-Optofarm - 0265/212-304 - 0265/312 436 - 0265/250-120 - 0265/263 351 - 0265/263-351
- Optolens szemsebész - 0733-553-976
- Dora Optics - 0265/212-971
- Dora Medicals
- Radiológia, echográfia Dr. Jeremiás István - 0265/222- 446
- Prefektúra - 0265/266-801
- DIGI - 0365/400-401 - 0365/400-404
- Áramszolgáltató vállalat - 0800-500-929 - vidék - 0265/929
- Delgaz Grid - 0265/200-928 - 0800/800 928
- Aquaserv:
 - hideg víz-csatorna - 0265/215-702
 - közönségszolgáltató - 0265/208-888
 - központ - 0265/208-800 - 08008-208-888
 - Fogyasztóvédelmi hivatal - 0265/254-625
 - Vasútállomás - 0265/236-284
 - Vili Kft.: temetkezés, segélyintézés (0-24 óra), professzionális balzsamozás Nemzetközi halottszállítás - 0265/215-119 - 0744-282-710
 - Alkony Kft. temetkezés (24 ó.) - 0265/263-865
 - koporsók, kellékek, - 0745-606-215
 - koszorúk - 0745-606-269
 - és halottszállítás - 0758-047-604
 - Maros megyei RMDSZ - 0265/264-442 - 0265/262-907

Méltányos reklámdíj fejében
állandó szereplője lehet
a FONTOS TELEFONSZÁMOK
rovatnak.
Várjuk jelentkezését
a 0265/268 854-es
telefonon.